

KÉGL ILDIKÓ

Csak a kiskutya nincs valami jól

Ott volt a kezében a jegy. A bankkártyáját fizetést követően gondosan visszadugta fekete műbőr pénztárcájába, de a jegyet ott szorongatta a kezében. Kislányos mosollyal az arcán nyomta le a díszes sárgaréz kilincset, majd kilibbent a jegypénztár ajtaján. Ábrándozva, elnyújtott léptekkel sétált át a portikusz alatt, bekukucskált a nagyszínház főbejáratának üvegén, és megállt a Déryné utca sarkán, egy antikvárium előtt. Megállt örülni. Mert örülni mégiscsak jobban lehet megállva, mint menet közben. „Ha csinálunk valamit, azt teljes odaadással tegyük” – a nő egyébként is így vélekedett. Olyan jó volt megpihenni kicsit a 10 óra 14 percben, visszatekinteni a színház ablakainak finom ívére, s közben beszívni az utcán hömpölygő kürtőskalács illatát. És örülni. Tiszta szívből örülni a semminek.

Jó darabig állt a fiatal nő az antikvárium kényesen nyújtózkodó kirakata előtt, ám ezúttal ügyet sem vetett a bőr- és vászonkötésben kéljelgő, patinás kötetekre, csak a markában féltve őrzött jegyet bámulta elégedetten, amit olyan erővel szorítottak csontos ujjai, hogy a vékony papír egészen meggyűrődött. A jegyről aztán a járókelők felé emelte csillogó tekintetét: fényes lakkcipős, századelőről itt ragadt urat, termetes cigányasszonyt és egy Barbiebaba-küllemű lányt látott, aki úgy ölelte magához vakító rózsaszín rongyokba öltöztetett kutyáját, mintha újszülött gyermekét tartaná a kezében. Mindhármuknak jól a szemébe nézett, s egy pillanatra eljátszott a gondolattal, hogy odalép hozzájuk, és megkérdi: mit gondolnak, kitől származik a mondás: *„a színházhoz nem kell más, mint három deszka, két színész és egy közös szenvedély”*. Aztán diszkréten elmosolyodott, mert elképzelte a cigányasszony és a kutyás Barbie reakcióját. A Miskolci Nemzeti Színház épülete alig 3–400 méterre lehetett a lakásuktól, mégis ritkán jutott el egy-egy előadásra. Kiszámíthatatlan volt a munkája, sosem tudott előre tervezni. Ám most végre kezében volt a jegy, amit úgy őrzött, mint valami ereklyét, miközben állt ragyogó szemmel a Széchenyi–Déryné utca sarkán, és azon tűnődött, melyik is a legszebb ruhája. Már indulni készült, amikor megcsiklandozta egy pajkos gondolat: „Mí lenne, ha most megcsinálnám? Ha most tényleg megcsinálnám?” Isten tudja, honnan jött a hóbortos ötlet, de meglehetősen régóta kísértette, hogy megszámlolja,

hány lépés a színház jegypénztára és az otthona közötti távolság. Persze sosem tette, olyan gyerekesnek tartotta, ráadásul mindig akkor jutott eszébe elkezdni számolni, amikor már elindult, emiatt pedig mégsem akart visszamenni. „Hát most megszámolom” – határozta el a fiatal nő. Visszalépett a jegypénztár bejáratához, pántos szandáljának túsarkát egészen az ajtóhoz érintette – mintha az lenne a startvonal –, és már lendült is a láb: egy, kettő, három..., tizennégy..., huszonhat..., harminckilenc... Hetvenhétnél tartott, amikor megcsörrent a telefonja. Hosszasan kaparászott a táskájában, mire kezébe akadt a mobilja. A szomszédasszony volt, a faluból, ahol a hétvégi házuk van.

– Jó napot! Gizi vagyok a szomszédbúll! Mondta, hogy telefonáljak, ha elmentek. Na, hát elmentek! Akkor a kulcs meg itt lesz nálam. Majd tesznek begyönni érte! Én mindig itthol vagyok!

– Köszönöm szépen! – hálálkodott a nő, és arra gondolt, milyen nagy kincs is ez a különös ősasszony, aki megannyi apró szívességet tett már neki, s aki úgy él szomszédjában, akárcsak a természeti népek: vezetőkes víz nélkül, napjai nagy részét a birkái társaságában töltve. Mosolyra húzódott húsos szája, ahogy visszagondolt első találkozásukra. Szinte hátrahőkölt, annyira megijedt, amikor annak idején Gizit először megpillantotta. Meglehetősen vadnak és fájdalmasan öregnek tűnt ez a fiatalasszony. A beszéde, a külleme, a modora, az életszemlélete mind-mind olyan világot tárt fel a városi nő előtt, amilyennel azelőtt ő nem találkozott. Amelyről azt gondolta, letűnt világ ez, melyet rég elmosott az idő. – Hétvégén meggyünk, szokás szerint – közölte a nő, s csak úgy, a biztonság kedvéért rákérdezett: – Minden rendben volt?

– Minden hát! Az igaz, hogy egy csöppet nehezen nyílt a kapun a zár, de csak beeresztettem. Leolvasta, felírta valami papírra, oszt mán ment is tovább! Valami olyasmit még morgott az orra alatt, hogy jó kis fogyasztás ahhoz képest, hogy hétvégi ház.

– A lényeg, hogy minden rendben! – felelte, majd még egyszer megköszönte a segítséget, és elköszönni készült, amikor a szomszédasszony közbevágot.

– Mondjuk azér’ azt éppen nem mondanám, hogy minden – tette hozzá, mintegy mellékesen.

– Hogyhogy? – kérdezte ijedten a nő.

– A vizes embert beengedtem, azzal minden rendbe’, de a kiskutya...

– Mi van vele?

– Hát az nincs valami jól!

– Tessék?

- Hát a kiskutya. A kiskutya, az nincs valami jól.
- Jól van, jól van, de hogy érti, hogy nincs jól? – faggatózott, egyre ingerültebben.
- Hát, az itt fekszik az árok szélén.
- Milyen árok szélén? – értetlenkedett.
- Hát itt, mielőttünk! Igen nyüszt, felállni se nagyon bír.
- Mondja már érthetőbben! – förmedt a szomszédasszonyra. – Mi történt a kutyánkkal?
- Nekiment valami szürke kocsi, oszt...
- Elütötték a kutyát? – vágott közbe türelmetlenül.
- Hát el!
- Na de mikor? Hol? Hogy ment ki egyáltalán? – záporoztak a kérdések a szomszédasszony felé. Kisurrant, ahogy jöttek leolvasni...
- A vizes ember nem oly rég gyött, a kutyát meg még reggel tájékán elütötték. Kicsivel azután, hogy befordult a busz! – magyarázta az asszony.
- A reggeli busz, Perkupáru! A negyed nyócas!
- Negyed nyolckor? – kérdezte a nő elképedve, és nagyot harapott az ajkába. Na, de most – karórájára pillantott, majd megdöbbenve folytatta – negyed tizenegy múlt. Az Isten áldja meg magát, hát nem bírt telefonálni? Az egész nyomorult faluból nincs egyetlen ember, aki értesített volna? – kérdezte szörnnyülködve.
- Hát mostan telefonálok! Gondoltam, ha majd a vizes miatt felhívom, mondom ezt is. Egyszerre a kettőt, és akkor a telefonálásér' sem megy úgy a garas, ugye?!
- Nem megy a garas... – ismételte egészen halk, elcsukló hangon a nő, szinte csak magának, miközben a színtelen-szagtalan Széchenyi utcán a fejét csóválva lépdelt. – És a kutya? Azóta ott fekszik? Senki nem próbált segíteni rajta?
- Nincs már itt mit tenni!
- Hogyhogy? Hát nemcsak a lába törött el? Mit lát rajta, mondja már!
- Hát rettentően nyüsztett egy darabig, meg elég véres az egész szőre... Nagyot koppant a feje is, ahogy átment rajta a kocsi.
- De hiszen azonnal állatorvoshoz kell vinni! Oda...Odamegyek! – dadogott zavartan a fiatal nő.
- Hiába viszi azt már – mondta lemondással a hangjában. De hát gyöj-jön, ha akar... Egyébként meg nem kell úgy megijedni, mer' hozzám ma megint hoznak hármat is fojtásra. Ha gondolja, meghagyok egyet, nem viszem le mindet a patakra.

– A patakra? Fojtásra? Hiába? – ismételte a nő zavartan és öntudatlanul kinyomta mobiltelefonját. Zsibbadást és éles fájdalmat érzett a testében, mintha puskagolyóval lőtték volna belé ezeket a mondatokat. Ez a lövedék a mélyszegénység farkastörvényei és az ő tücsökzenés világa között egyetlen pillanat alatt lebontotta a falat. Még nem értette meg, de már látta, hogy ez az acélszürke részvétlenség nem is a szomszédasszony sajátja, hanem egy társadalom túlélési ösztöne. A fiatal nő voltaképpen nem Gizivel beszélgetett. Nemcsak Gizivel. Ő csak közvetítő volt: egy közösség választását mondta ki. Egy közösség választását, amelynek nincsenek döntési lehetőségei. Nincsen semmije, csak a születéstől halálig zsoldárként mormolt figyelmeztetése: „*hogy ne menjen a garas*”. Ne menjen a garas felesleges kiadásokra, felesleges beszélgetésre, felesleges gyógyításra, felesleges életre.

Már harmincnégy kilométere kapaszkodott a nő a kormányba. Még hetet kell kibírnia. Falvakon halad át. Bebámul a kertekbe: aprócska mezítlábú gyerek emeli boldogan a szájához a két és fél literes coca-colás palackot. Nagydarab, pocakos férfi komótosan tolja maga előtt a rozoga fűnyírót, miközben elégedetten vakarássza felfoghatatlan méretű hasát. Vénnek tűnő fiatalasszony teregeti mosott ruháit a kopott vaskerítésre. Lát sok kutyaólat, és még több kutyát. Olyanokat, akik nem az árokparton fekszenek. Aztán elmosódik a táj, a kutya, az ember. Elmosódva lebeg a szélvédőjén ez a mélyszegény csendélet, mint valami impresszionista festmény: a kólát belelegző gyerek, a fűnyírós torzó, a mosónő és az élő kutyák alakjával. Minden olyan esetleges – gondolja. Háromnegyed órával ezelőtt olyan jó volt a kürtőskalács-illatú sétálóutcán örülni a semminek. Háromnegyed órával ezelőtt még érdemes volt a világról összetett mondatokban beszélni. Aztán negyed tizenegy után pár perccel hirtelen felsírt a kedd. Panaszosan sírt, nyöszörögve, mint egy megkínzott állat. És hiába róttá a kilométereket, hiába kapaszkodott a kormánykerékbe, nem halkult ez a furcsa hang. Egyre fenyegetőbbben és egyre közelebbről hallja ezt a hörgő, vartyogó hangot: árad felé a műszerfalból, a visszapillantó tükörből, az ülés kárpitjából. Hallja a fejében és a gerincében is. Reszketni kezd a fiatal nő. A falvak között a gázpedálra lép. „Te rohadt tetű!” – ordítja a sárga busz sofőrjének, miközben egy jobbkanyarban száznegyvennel megelőzi azt. Megelőz egy fényesen csillogó, fehér Volvót, egy kamiont, egy Family Frost hűtőkocsit és egy biciklist. Mindenkit megelőz. Csak azt a lidérces, nyöszörgő hangot nem képes. Már csak négy kilométer. Egyre szaporább a pulzusa. Már csak kettő. Elmormol

egy miatyankot. Úgy szorítja a kormánykereket, hogy az ujjai kifehérednek. Párszáz méter, és megérkezik! Már látja a templomtornyot. Félreáll a falu határában. Elfordítja a slusszkulcsot, a motor leáll, de a kormányt nem engedi. Ránéz a műszerfalra. Tizenegy óra harminckilenc percet mutat az óra. 11:41. Még nincs ereje kiszállni. 11:44. Csak egy kicsit marad még! 11:51. Most már ki kellene szállni. 12:27. El kell engednie végre a kormányt. De ujjai nem akarnak engedelmeskedni, makacsul rátekerednek a kifényesedett, megkopott bőrborítású kormánykerékre. Muszáj valamibe kapaszkodnia.

Farkas András: Téli reggel (diópác, 1978)